

Pernando Barrena

«Aldebakartasunean datza ezker abertzalearen sendotasuna»

Berriozar, 1965. Ezker abertzaleko kidea. 2007an, Batasuneko kide zela, poliziak atxilotu eta bi urte eman zituen espetxean. Kautelazko neurripean dago, 62.000 euroko fidantza ordaindu ondoren. Astero joan behar du epaitegira. Epailearen baimena behar du Estatutik ateratzeko.

MIKEL ASURMENDI

Argazkiak: Dani Blanco

Espetxetik atera ondoren, politikan aritzeko debekua jarri zizuten.

Bai, horrela izan zen, baina abokatuak helegitea jarri zuten eta epaileak debekuak ez zuela norbanakoaren oinarritzko eskubideetan murrizketa izaterik ebatzi zuen. Alderdi ilegal [Batasuna] baten izenean politika egitea debekatu zidaten. Ez badizute ezer esaten, ba al duzu alderdi ilegal baten izenean politika egiterik edo? Zer zentzugabekeria, ezta?

Aieteko Adierazpena hizpide hartu nahi dut solasaren abiapuntuan, alabaina, ezin dut Aljeria, Lizarra-Garazi edota Loiolako negoziazio saioetan izan ziren aukerak aipatzeko utzi. Egungo aukera ordukoak baino egoiago al da?

Negoiazio saio bakoitzak testuinguru politiko orokorra eta norberaren etxeari begirakoa ditu berekin. Horietan guztietan bestelako faktoreak izaten dira: zure arerio politikoaren unean uneko testuinguru politikoa eta zure etxean arerioaren

baldintzei aurre egiteko dagoen heldutasun maila. Zentzu horretan ezker abertzaleak mutur-muturreko egoeratan jokatu du, bi testuinguru horien baitan. Eta azpimarratu nahi dut: ez duzu bakarrik kanpoko faktoreek jartzen dituzten mugen arabera jokatzeko, barne faktoreen mugarren baitan ere jokatzeko duzu. Hiru saio horietan hori gertatu da. Eta niri ez zait gustatzen pentsatzea, hau edo beste egin izan bage-nu, beharbada...

Une honetan zabaldu den giro politiko sozial berria iraganeko faktore eta zirkunstantzia horien guztien ondorioa da. Ezker abertzaleak eman dituen pausoak eta ondu duen eskaintza politikoaren ezaugarriak, horiek guztiek, zerikusi zuzena daukate iraganeko esperientzia horiekin guztiekin. Loiolako esperientziaren ondoren, ikaspenak eta autokritika egin genituen publikoki, eta egungo hausnarketan eragina izan dute. Areago esango nuke: ezker abertza-

"Alderdien Legeak, gure gustuko ez denak, exijitzen digu hainbat puntu betetzea eta guk hori egin dugu. Guk ariketa hori egin bagenuen, presoek ere ariketa hori egitea ez dago inondik ezker abertzaleak eta ETAk ere hartutako erabakiekin kontraesanearan".

lea azken hiru urte hauetan garatzen ari den filosofiak eta apostu politikoak Arjeleko prozesuan egin ziren hainbat hausnarketan ere oinarria dute.

Aieteko Adierazpenaren (iazko urriaren 17koan ezagutarazi zen) lehen puntua baino ez da gauzatu. ETAr egin zitzaion eskaera, hain zuzen ere. Zer "balantze" egiten duzu uneon?

Oraindik goiz samar da "balantze" bat egiteko. Nik antsietate puntu bat izatea onartzen dut, ezker abertzaleak dena jarri baitu mahai gainean, beraz, logikoa da aurrerape-nak ahalik eta lasterren ikusi nahi izatea. Areago, hainbat jende- behar larria du, presoek esaterako, giza baldintza prekarioetan daudelako. Ulegarria da beraz. Balantzea ez, baina kontu honen "saldoa" begiratzu gero, urritik hona zer ger-tatu den eta prozesua nola doan ikusita, nire ikuspegia positiboa da.

Orainari eta etorkizunari begira kezkatuta daudenei, modu onez diot, kezka zen-tzu jatorrean ulertuta, atzera begiratzeko eskatuko nieke, nondik gatozen eta nora goazen begiratu eta kenketa egiteko. Aurrerapena begi-bistakoa da.

Martxoan ezker abertzaleak Konponbide haizea dabil adierazpena egin du Donostiako Kursaalean. Autokritika egin duzue, ETAre biktimak direla-eta. Batzuen iritziz ordea, ez da aski.

Ezker abertzaleak egin duen autokritika sana eta funtsezkoa da, etorkizunean akats berdinak ez errepikatze-ko eta gure estrategia emankorra izan dadin. Inork ez du autokritika egiten inor kontentatzeko, eta ezker abertzaleak beste eragile politikoak kontentatzeko are gutxiago.

Zuek hau edo beste esanda ere, ez dela aski esango dizuete, ETAre autokritika falta delako. Iraganaren zama darama ezker abertzaleak.

Hori horrela da. Baina, biktimo- kiko aferari dagokionean, adibide- z, ardura maila ezberdinak daude. Biktimak alde guztietan daude, eta ardura mailak ere bai. ETAk baditu ardurak, biktimak sortu dituen era- kunda baita, eta berak hartu behar- ko ditu bere erabakiak. Ezker aber- tzaleak, nahiz eta ardura zuzena ez izan, bere hausnarketa egin du. Kur- saalean esan genuen bezala, gure eremu politikoko ez diren pertsone- kiko ez gara oso fin aritu, ez diogu besteen sufrimenduari nahiko arreta eskaini. Dena den, batzuentzat ez da inoiz nahikoa izango hau esan arte: arrazoi duzu, irabazi duzu eta hemen daukazu nire etxeko gil- tzak. Horientzat ez da nahikoa baina guretzat bai. Guretzat, sufri- menduari erreparazioa eman ahal izatea, aitortza ematea, eta neurri berean sufritutako guztien egia eza- gutzea ez da bakarrik giza jarrera agertzea. Hainbestetan aipatzen den elkarbizitza eta giro berria sortu

ahal izateko, guztion arteko ariketa kolektiboa landu beharko dugu herri honetan.

Prozesu honetan aldebakartasuna- ren bidea hartu duzue. Zein dira abantailak, zein desabantailak?

Abantailak oso nabariak dira. Alde- bakartasuna oso kontzeptu funtsez- koa da —ados egotea besterik da— ezker abertzalea egiten ari dena ulertzeko. Ezker abertzaleak bidez bide ondorioztatu du, herri honek ez daukala aurrean elkarrizketa kla- bean aritu nahi duen Estatu bat, espainiarra edo frantziarra, kasu. Auzia elkarrizketaren bidez kon- pondu nahi ez duten bitartean, bi aukera daukazu: zain egon edo haien esperoan egon gabe urratsak ematen hastea. Aldebakarreko urra- tsek egoera berriak sortzen dituzte, eragile politiko guztiak mugiaraz- ten dituzte, gobernuena barne. Espazioak murrizten edo handitzen dituzun neurrian, arerioek birkoka- tu behar dute, eta hori geratzen ari da azken bi urteetan. Aldebikotasu- naren aldean abantailak daude, baina desabantailak ere bai. Aldebi- ko eskeman kontratua gizartearen aurrean ematen da. Konpromisoak hartzen dira, bi aldeek sinatu dute kontratua. Aldebakarrekoak ez dauka hori, baina tempo politikoak zuk kontrolatzen dituzu, baita zure konpromisoak eta edukiak nola bete ere. Beraz, aldebakartasunean datza ezker abertzalearen sendota- sunaren apostua.

Euskal prozesuaren eta auziaren zioz Madrilgo deklarazioa onartu da Espainiako Kongresuan. Nola ikusten duzu PPren Gobernu?

Madrilgo deklarazioa UPyDren ini- ziatibari jarritako dike bezala saldu nahi izan dute batzuek. Testuaren literaltasuna oso txarra baita, ez du zerikusirik Euskal Herrian sortu den giro soziopolitikoarekin. Adie- razpenak irabazle/galtzaile filosofia errepikatzen du. Inork uste badu hori oinarri hartuta ezer egin daite- keenik, bada, oso oker dabil. Gaine- ra, larriena ez da hori, baizik eta batzuek testu hori Gasteizko Lege- biltzarrean ez dakit zer ponentzia- ren oinarritzat hartu nahi dutela. Larritasuna areagotu da beraz.

Nola baloratzen duzu Lopez lehendakariaren Bizikidetzarako Ponentziaren inguruan gertatua?

Lehenik eta behin, ponentziak salbuespenezko egoera politikoarekin bukatzea izan behar du helburu. Ponentziaren ebazpena auzi politiko bideratzeko eta dinamika elkarriketatzailea sustatzeko bada, ongi, baina Gasteizko Legebiltzarrean, ezker abertzalea hor ez dagoenean, foro bat sortu nahi badute, gutaz hitz egiteko baina gu egon gabe, ez dauka zentzurik. Ponentzia ekimen eragin-korra izatea nahi bada, sortu dezagun herri honetako eragile politiko guztiak presente egon daitezkeen toki bat. Ponentziak, ezker abertzalearen eskusioan oinarritzen bada, huts egingo du, Espainiako Kongresuko Deklarazioaren testua baitu abiapuntu —ez da hori esan, baina helburua hori da— eta bitartekoak ez daude helburuen norabidean. Guk ez dugu inongo forotan parte hartuko ez bada berdintasunean oinarrituta eta agenda ireki batekin.

Aralarren jarrera nola baloratu duzu?

Galdera zein da, Aralarren jokabidea edo Aintzane Ezenarrorena? Nik dakidanez, Aralarrek argi eta garbi esan du ez duela parte hartuko ezker abertzalea kanpo utziko duen inongo iniziatiban.

EAJk hartzen dituen erabakiekiko, berriz, iraganean baina lasaia goa ari da ezker abertzalea, antza.

Bai. Iraganeko prozesuetan EAJrekiko dependentzia moduko bat izan dugula ondorioztatu dugu gure hausnarketan. EAJ non eta nola kokatzen zen ardura zigun, beste arerioekin zituen itunetan erreparatzen genituen. Aldebakartasunak abantaila hori eman digu, gure estrategia ez da EAJren edo beste inoren politikaren arabera. Horregatik EAJ kezkatu samar dago aldi honetan, besteak beste, bere helburua Ajuria Eneara bueltatzea delako. Kalkulagailuaren zenbakiak ez dira lehen bezain oparoak, ezker abertzalea izan baitaiteke lehen indarra, botoetan ez, baina bai ordezkartzen.

Ezker abertzaleak amnistia ontzat ematen du egun. Garai batean ez zen

nahikoa. Amnistiak ekar dezake gatazka politikoaren konponketa?

Ezker abertzaleak beti defendatu du amnistia kontzeptua, baina amnistia ez dela bakarrik presoak kalera ateratzea ulertuta. Hau da, presoak askatu ondoren, askatasunik gabe utzi zituzten arrazoi politikoei heldu behar zaiela ondoko prozesu politiko batean ulertuta. Eta bide hori urratzea posible da, baldin eta prozesu integral batez ari bagara. Prozesu integralak ez du soilik kontuan hartu behar biolentziarekin edo ETArekin amaitzea, alde politikoak ere garrantzia dauka eta horri ere konponbidea eman behar zaiola aurreikusi behar du.

"Aralarrek argi esan du ez duela parte hartuko ezker abertzalea kanpo utziko duen inongo iniziatiban"

EPPK-k irteera kolektiboa eskatzen du. Posible al da bide horretan?

Presoen irtenbidean jokabide indibidualaren eta kolektiboaren arteko modua aurkitu daiteke. Presoek kolektibo modura erabaki asko hartu dute jada, eta gehiago hartu beharko dute egoera berrian beren askatasuna bideratu ahal izateko.

Nola?

Esaten diguten arabera, horrek guztiak legalitatean espediente indibidualen arabera kokatzea eskatzen du. Niretzat hori ez da kontraesankorra. Ezker abertzaleak Sortu legeztatzeke egin zuen azterketa eta bere burua birkokatu zuen hain zuzen beharra

"Madrilgo deklarazioak irabazle/galtzaile filosofia errepikatzen du"

duelako legalitatean aritzeko. Alderdien Legeak, gure gustuko ez denak, exijitzen digu hainbat puntu betetzea eta guk hori egin dugu. Guk ariketa hori egin bagenuen, presoek ere ariketa hori egitea ez dago inondik ezker abertzaleak eta ETAk ere hartutako erabakiekin kontraesan. EPPK-k testuinguru politiko horre-

tan kokatzeko antzeko erabakiak hartu beharko ditu presoen askatasuna posibilitatzeko.

Sortu-ren legalizazioak nola eragingo du ezker abertzalearen estrategian?

Sorturen legalizazioak ez du estrategia eragingo bereziki. Sortuk ezker abertzalearen ondare guztia bilduko du, betiko ezker abertzalearen militantziak osatu duen eremu politikoarena, alderdi politiko legal baten baitan antolatua. Kito. Hori izango da Sortu. Hortik aurrera, ezker abertzaleak *Zutik Euska! Herria* agirian erabaki zuen aliantzen politika garatzea beste alderdi subiranistekin batera. Sortuk aliantza horietan sakontzen eta are gogo gehiagoz aritzen lagunduko du.

Bateragune auzikoak aske geratuz gero, Arnaldo Otegi izan daiteke lehendakari hautagaia?

Izan daiteke aukera bat. Arnaldo ezker abertzalearen aktibo handia da, ezker abertzaleak dituen beste aktibo askoren artean. Bateragune auziaren aurkako helegitearen bidez Arnaldo epe laburrean kalean badago, ziur naiz, bere hautagaitza oso baloratua izango dela, lehenik eta behin ezker abertzalearen beraren baitan.

Batzuek diote askatuko dutela, Espainiako Gobernuari interesatzen zaiolako. Badira ere justu kontrakoa pentsatzen dutenak.

Hedabideetan erreparatzen baduzu denetariko iritziak daude. Batzuek diotenez, Arnaldo barruan mantenduz ezker abertzalea indartzen da, eta alderantziz, Arnaldo kaleratzen badugu eta hauteskundeetan hautagai bada, modu horretan indartuko dugu ezker abertzalearen hautagaitza. Hipotesi eta espekulazio horien guztien gainetik, ordea, salaketa hau egin behar da: Espainian sententzia judizialak batzuen interes politikoen arabera hartzen dira, ez nolako epaiketa egin den arabera, ez beharrezko bermeak izan ote diren epaiketan, eta eman zen epaia justua izan ote zen ala ez aztertuta. Hori da kezka garriena, eta eztabaida horrek ongi marrazten du zer-nolako munstroren kontra ari garen borrokatzen. ■

